

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 40. Den 2 October 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Justitsraad og Deputeret i det
danske Cancellie.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Departements
Chef i det danske Cancellie.

Offentlig Foranstaltning.

Efterat Kjøbenhavns og Christiania Cathedralskolers Reform til Disciplenes fuldstændigere og hensigtsmæssigere Forberedelse til de academiske Studeringer var istandbragt, og de af Commissionen for Universitetet og de lærde Skoler forfattede diidsigtende Forslag af Hs. Majestæt vare approberede, blev bemældte Commission, ved Resolution af 25 Septbr. s. A. ^{*)}, bemyndiget til at fride til at undersøge Tilstanden ved Odense Skole og Gymnasium, og at forfatte de derpaa grundede Forbedrings-Forslag. Fra bemældte Commission indkom

der,

^{*)} See Collegial-Tidenden for 1801, S. 640.

derester, under 18 Mai d. A., en Forestilling om Lærernes Personale ved Odense Latinskole, de forskjellige Underviisningsfags Fordeling blandt disse, deres Gager og Emolumenter, og de Forandringer og Forberedelses-Anstalter, der udfordredes i og ved Skolebygningen. Med Forestillingen fulgte tillige til Oplysning et Udkast til et Reglement for denne Skole, hvilket i det Væsentlige er bygget paa samme Grundsætninger og indeholder de samme Bestemmelser, som Reglementerne for Kjøbenhavns og Christiania Cathedralsskoler med nogle yderligere Tillæg, af hvilke dog kun det, som indeholdes i den 33 §, kan betragtes som afvigende fra de Bestemmelser, der allerede ved foranstøttede Reglementers Sanction have erholdt Hs. Majestæts Bisald. Denne § angaaer nemlig en Indretning til at lette de Forældre der paa Stedet, som bestemme deres Børn til Studeringer, den Vanskelighed, det maatte have for dem at skaffe disse de til Optagelse i de egentlige Skoleklasser nødvendige Forkundskaber. Med Hensyn hertil er i bemældte § foreslaaet: at Odense-Skole, naar den gives en forbedret Indretning, tillige maatte forsynes med en egen Forberedelses-Classe, hvori de, som ønskedes optagne i Skolen, kunde meddeles elementair Underviisning i Skrivning, Tegning og Regning, og forskaffes Færdighed i at læse dansk og latin Skrift, og der tillige anstilles de for Lærlingernes Alder passende For-

stands-

standsoverser, samt lægges Grund til den paafølgende Religions.Underviisning. Til at modtages i denne Classe, for hvilken dagligt bestemmes 4 Læretimer, udkræves, at Lærlingen er 9 Aar gammel og i det mindste kan læse dansk Skrift: i denne Classe maae 12 Disciple antages, og fastsættes Skolepengene, hvorfra i det første Aar ingen Befrielse maa finde Sted, foruden de befalede Indgangspenge, til 10 Rdlr. for hver, hvilke betales forud og indkræves paa samme Maade, som i Udkastets 26 § foreskrives i Henseende til de øvrige Disciple. Dette Forslag om en Forberedelses-Classes Indretning ved Odense Skole, hvilket, i Henseende til dens Organisation paa lige Maade som Kjøbenhavns og Christiania Cathedralskoler, foreløbigt har været Hs. Majestæt foredraget, er ved Allerhøiøstsammes Resolution af 21 Mai d. A. approberet, ligesom det end videre under samme Datum allernaadigst er bifaldet:

- 1) at den 1 Nov. d. A. maatte fastsættes som Terminen, hvorfra den nye Skolereform ved Odense Latinskole skal tage sin Begyndelse.
- 2) At af Skolens forrige Lærere, Rector Helberg, foruden hans øvrige Forretninger som Rector, overdrages, som Overlærer, Underviisningen i 2 og 4 latinske Sprogclasser, og Corrector Bloch ligeledes Underviisningen i samtlige græske og danske Classer, 5 Lectiecollega Th. Trøiel, som Overlærer, Under-

viis.

viisningen i Historie og Geographie, og 4 Lecticolllega N. B. Luud ligeledes Underviisningen i Religion og Moral og i det hebraiske Sprog.

3) At enhver af de tvende øvrige Collegier, Rasmusen og Reinecke, tilstaaes aarlige Bortpenge af Skolecassen, indtil de efter deres Ønske blive befordrede til Præstekald, og Candidat Thune, der har været ansat som Vicarius, eengang for alle en Gratification, samt at Skolens Cantor Heimeran fremdeles maa nyde sine hidtil havte Indkomster, imod at paatage sig de Læretimer, der maatte anvises ham til at give Underviisning i sin Kunst i nogen anden Skole der paa Stedet.

4) At Mag. C. F. Degen, som Overlærer, overdrages Underviisningen i Mathematik og Physik, og at enhver af de Adjuncter, som ansættes ved Skolen, maa tillægges en aarlig Gage af 300 Rdlr., og denne Gage for den af dem, der maatte findes meest duelig til at forrette Secretariatet i Skoleraadet, forhøies med 100 Rdlr., og for den, som skal gaae Rector tilhaande ved Skolebibliotheket, med 50 Rdlr., samt at Tegne- og Skrivermesteren maa bestemmes en aarlig Løn af 240 Rdlr. af Skolecassen.

8) At Commissionen maatte bemyndiges til usortøvet at træffe de fornødne Foranstaltninger til de nødvendige Forandringer i Skolebygningen og de meest
hens

hensigtpassende Indretninger af det nødvendige Antal Læsestuer.

- 6) At Commissionen ligeledes maatte søge at forskaffe Rectoren en Bolig med de nødvendigste Bequemmeligheder enten i Skolebygningen selv eller saa nær ved samme som muligt.
- 7) At den maatte afhjælpe Manglen paa litteraire Hjelpekilder og videnskabelig Apparat med Hensyn paa Lærernes og Lærlingenes væsentligste Fornødenheder, og lægge Grund til et udsøgt Skolebibliothek, og skaffe Plads til samme enten i Skolens eller Gymnasiets Bygning.
- 8) At den, til at bestride samtlige, ved fornavnte forberedende Indretninger, forarsagede Bekostninger, maatte lade opslige en Sum af 12,000 Rdlr. af Odense Communitets oplagte Capital, og for dennes Anvendelse i sin Tid aflægge Hs. Majestæt Regnskab.
- 9) At Commissionen maa lade de Disciple, der ved Reformens Begyndelse forlade Skolen som uduelige til Studeringer, udbetale deres Oplag og desuden 20 Rdlr. hver.
- 10) At i Henseende til Kirkeopvartningen, for hvilken Disciplene i de forbedrede Skoler, ifølge Reformens Plan, skulle være ganske fritagne, denne tilligemed Liigpenge, Bryllupspenge, Tavlepenge, samt Chordegnenes Offer, hvilket efter Middelsum anslaaes til

260 Rdlr., og Oppebørselen af bemældte Indkomster, hvilke Latinskolen hidtil umiddelbart har havt, for Fremtiden maae overdrages til de catechetiske Skoler i Odense, der staae under Biskoppens specielle Tilsyn.

Lodgivninger.

Interims Anordning og Reglement for Lodseriet ved Kjøge. (Var. Admir. og Commisf. Collegiet den 12 Januar 1801.)

1. Udi Kjøge skal der herefter være en fast Lods, som tillades at holde 2 til 3 Reserver.

Taxten, hvorefter Lodserne betales for forrettet Lodsning.

2. Naar et Skib gjør Signal efter Lods, og alene vil bringes til at ankre paa et passende Sted ude paa Rheden, betales 16 Sk. af hver Fod det er dybgaaende, men, isald det vil indlodsjes i Havnen selv, da betaler det 20 Skilling; og, var det et Skib, som var for dybgaaende, til strax at gaae ind i Havnen, og lossede først paa Rheden, for siden at komme ind, og det havde betalt Lodspenge i første Tilfælde, da betaler det, for at lodsjes fra Rheden ind i Havnen, ifkun 4 Sk. af Foden, men efter den Dybgaaenhed, det havde, da det kom paa Rheden. For Udlodsning betales i første Tilfælde 12 Sk. og i andet 16 Sk.

3. Naar Lodsen til eller under Lodsningsen, og til sammes vedkommende Tjeneste forbliver over 24 Timer ombord paa det lodsende Skib, nyder han, foruden Lodshyren, Etmaalspenge, i Overeensstemmelse med det under 27 October udstedte Interims-Reglement for Gladstrand, og de dermed forenede Lodserier, hvilken i øvrigt bliver at følge, hvad saavel Lodsernes som andre Vedkommendes Pligter og Rettigheder angaaer, for saavidt samme paa dette Lodserie er anvendeligt, samt den deri befalede skovlige Omgangsmaade, isald Eratte skulde opkomme mellem den Skibsførende og Lodsen, Ladningen og hvad deraf dependerer vedkommende.

Ligesom Hs. Majestæt, ved Resolution af 1 August 1800, der ved Plakat af 12 August s. A. er bleven bekjendtgjort *), har befalet: at Regjeringen over de danske americaniske Eilande skal være bemyndiget til at meddele Confirmationer paa Testamenter, der ere indrettede efter Reskriptet for Vestindien, af 15 Novbr. 1765, angaaende visse de derværende Plantage Eiere tilstaaede Friheder, saaledes har det og behaget Allerhöistamme, i Anledning af et fra den vestindiske Regjerings-Commission indkommet Forslag, under 9 Juli d. A., at bestemme: at den vestindiske Regjering ligeledes maa være bemyndiget til at meddele Confirmationer paa

Se

*) See Collegial-Tidenden for Aaret 1800. S. 519.

Testamenter, oprettede af andre end Plantage Ciere, naar disses Dispositioner ikke gaae uden for de Bestemmelser, som indeholdes i Rescriptet af 15 Novbr. 1765.

Blandede Efterretninger.

Under 29 Mai f. A. forelagde det danske Cancellie Hs. Majestæt en Tabel, der viste, at i 5 Aar vare i Danmark indgaaede for bestandigt 115 Tiendesforeninger med hele Sogne og 154 med særskilte Beboere. Collegiet foredrog tillige, at det, under 24 Januar næst forhen, havde, for at erholde endnu mere Kundskab om denne Sag, tilskrevet samtlige vedkommende Øvrigheder at indberette Beløbet af det Hartkorn, hvorefter, siden den kongelige Indbydelse til mindelig Forening om Tienden, var sluttet Forening.

Efterat disse Beretninger ere indkomne, har Cancelliet, under 7 Mai d. A., forelagt Hs. Majestæt en ny Tabel, der viser, at i Sjællands Stift er sluttet Tiende Foreninger om 11,756 Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. $\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn; i Gyens Stift, om 2,849 Tdr. 3 Skp. 3 Fdkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn; i Aalborg Stift, om 1,989 Tdr. 1 Skp. 3 Fdkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn; i Aarhus Stift, om 3,140 Tdr. 7 Skp. $2\frac{87}{10}$ Alb. Hartkorn; i Viborg Stift, om 517 Tdr. 5 Skp. 2 Fdkr. Hartkorn, og i Ribe Stift, om 6,465 Tdr. 7 Skp. 2 Fdkr. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn; altsaa i hele Danmark, siden Indby-

des.

delsen udkom, om 26,720 Edr. i Skp. I $\frac{23}{40}$ Alb.
Hartkorn.

Da Cancelliet ved nogle Leiligheder har erfaret, at det, ved de af Amtmand og Provst afholdte Forretninger til at tilveiebringe mindelige Foreninger om Præstetienden, i Anledning af Præste-Embeders Vacance, ikke er iagttaget, at indhente vedkommende Godseieres Samtykke til de med deres Fæstebønder afsluttede Tiendeforeninger, hvilket, i Overeensstemmelse med den kongelige Indbydelse af 18 Marti 1796, § 7, er nødvendigt, førend saadanne Foreninger kan confirmeres til en beständig Regel for Fremtiden; saa har bemældte Collegium, under Dags Dato, tilskrevet samtlige Amtmænd i Danmark: at det i enhver saadan af Amtmand og Provst afholdende Forretning bør oplyses, om Tiendeyderne ere Selveiere eller Fæstebønder, og i sidste Tilfælde Godsejerens Samtykke til den med hans Fæstebønder indgaaede Tiendeforening søges tilveiebragt, førend Foreningen indsendes til Confirmation.

Bed et af nu afdøde Major ved Borgerfabet og Brygger her i Staden Jørgen Møller, og efterlevende Enke-Fruue Bibekke Møller fød Herlov, under 30 Juni d. A., oprettede Testamente er deres Voers hele Formue bestemt at skulle i Tiden tilfalde det Offentlige saaledes,
at,

at, naar visse i Testamentet nævnede Personer og Lier ved Døden ere afgaaede, og det, som dem i Renter er tillagt, er faldet tilbage til Voets Masse, da skulle tilsidst Renterne deles i to lige Dele, hvoraf Halvdelen tilfalder de i Slaget den 2 April 1801 Dvæstede, og den anden Halvdeel deles igjen i to lige Dele mellem de Fattige her i Staden og de Fattige i de tvende Kirkesogne i Jylland, Sevel og Haderup Sogne, liggende mellem Holstebro, Viborg og Schive. Dette Testamente er, under 30 Juli d. A., allernaadigst confirmeret.

Ligeledes er ved et af Birgitte Jacobine Christensdatter, Enke efter Anders Andersen Wie i Grønstad, Tjære Sogn, Nedenæs Lehn, Christiansands Stift, under 12 Juli d. A., oprettet Testamente, til en fast Fond for Fattigvæsenet i Grønstad legeret 1,000 Rdlr., hvoraf Renterne aarligen i 2 Terminer skulle uddeles til 6 Personer af de meest Trængende der paa Stedet, og ligeledes 500 Rdlr. til en fast Fond for Fattigskolen sammesteds, til hvilke tvende Indretninger desuden er legeret 625 Rdlr. til hver, som tilfalde Stiftelserne efter een af de i Testamentet nævnede Legatariers Død, som for sin Levetid nyder Renterne. Disse Stiftelser ere end videre indsatte til eventuelle Arvinger af 2,000 Rdlr., hvis den af Legatarierne, som denne Capital først

først tilfalder, skal de døe i ugift Stand, da 1,500 Rdlr. skal tilfalde Fattigkolens, og 500 Rdlr. Fattigvæsenets faste Fond. End videre skal, hvad der efter Voets Op-
gjørelse, og naar alle i Testamentet anførte Poster ere opfyldte, endnu maatte blive tilovers, tilfalde Fattig-
kolens faste Fond, ligesom ogsaa alt hvad der, om no-
gen af Legatarierne for Testatrix skal bortdøe, hvis Lod der i Testamentet ei er gjort nogen anden Anven-
delse af eller Bestemmelse med, igjen maatte hense-
til Voet, skal anvendes til Fond for fornævnte Skole,
som skal bestyres af Sognepræsten og 2 af Græmstads
Indvaanere, og i hvilken Ungdommen skal oplæres i
Religion, Regning og Skrivning. Dette Testamente
er, under 6 August d. A., allernaadigst bleven confir-
meret.

Ligesom man i dette Blads første Aargang 1798,
Side 122, 123 og 124, samt i Aargangen for 1800,
Side 46 og 47, har meddeelt Læserne en Fortegnelse
over de, saavel geistlige som verdslige Embeder, til hvilke
Kaldsrettigheden, efter at have været afhændet til Pri-
vate, i de senere Aar af Regjeringen er gjenvunden,
saaledes vil man her, efter de indsendte Skjoder, med-
dele en Fortsættelse af de Kaldsrettigheder, som siden ere
gjenvundne, hvilke ere følgende:

Kaldsrettigheden til Plls Kirke i Viborg Stift, efter
Amt.

Amtmand Ferslews Skjøde af 2 Novbr.
1799.

Kaldsrettigheden til Ørslev Klosters Virk, efter Kammer-
raad Richters Skjøde af 12 Novbr. 1799.

— — til Slest Kirke i Ribe Stift, efter J.
F. Schoustrups Skjøde af 20 Novbr.
1799.

— — til Ulsborg Kirke i Ribe Stift, efter Re-
giments-Quarteermester Grøns Skjøde,
af 5 Decbr. 1799.

— — til Colind Kirke i Aarhus Stift, efter
Præsten Berings Skjøde, af 1 Marts
1800.

— — til Tømmerbye og Vild Kirke i Aalborg
Stift, efter Provst Praëms Skjøde af
10 Marts 1800.

— — til Strandbye Kirke i Viborg Stift, efter
Proprietair Kierulfs Skjøde af 24 Marts
1800. (Slutningen følger.)

Extract af et Brev fra Minister-Residenten i de forenede
nordamericanske Stater, Geheime-Legationsraad Bli-
cher Olsen, til det kongl. General-Land-Deconomie og
Commerce-Collegium, dat. Philadelphia den 4de Au-
gust 1802.

Nogle faa Dage efter at det i de offentlige Ti-
dender var bekendtgjort, at den gule Feber lykkeligt var
stand-

standset her i Staden, har Sundheds-Commissionen desværre seet sig nødsaget til, at gjenkalde denne glade Efterretning og i dens Sted at mælde, at Sygdommen vedbliver at udbrede sig. Man kan næsten ikke beskrive det bedrøvelige Syn, som vi, i disse sidste Dage; men især i Gaar og i Dag, da Smitten synes med ualmindelig Hastighed at udbrede sig, bestandigt have for Ninen: Gaderne ere fulde af Vogne og Karrer, som slæbe afsted flygtende Familier og deres Huusgeraad. De idelige Ufverlinger af styrrende kolde Regne og en utaalelig brændende Hede lade Lægerne befrygte at Sygdommen vil blive stræng og vanskelig at standse; Dødens Rædsler staae malede paa alle Ansigter; den gule Feber vedbliver at rase i en Deel af Baltimore; man taler ogsaa om New-York.

Cancelliet, som er bleven meddeelt denne Beretning, har strax derom tilskrevet den kongelige Quarantaine-Commission i Kjøbenhavn.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Herslef og Wins Sognefald i Ribe Stift 420 Rdlr.; Horne og Asdals Sognefald i Aalborg Stift 110 Rdlr.; Aars og Haubroe Sognefald i Viborg Stift 316 Rdlr.; Schjeldbye og Gjeddesbye Sognefald paa Falster, 450 Rdlr.

Be-

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 1 October er Sognepræsten for Schieldbye og Gieddesbye Menigheder paa Falster, Provst P. H. Friedlieb, befuldmægtiget til Sognepræst for Idestrup Menighed sammesteds; Sognepræsten for Tranderup Menighed paa Væst, Provst G. Fangel, til Sognepræst for Rise Menighed sammesteds; Læreren ved den latinske Skole i Viborg, Cand. Theol. H. D. Bröchner, til Sognepræst for Tørring og Høldum Menigheder i Ribe Stift; Sognepræsten for Havrebjerg og Gudum Menigheder i Sjælland, C. M. Dahl, til Sognepræst for St. Peders Menighed i Næstved; Cand. Theol. N. B. Rømer til residerende Kapellan for Hellevad, Høllum og Ørum Menigheder i Aalborg Stift; Cand. Theol. F. D. Roeskilde til 2den Lærer ved Skolelærer-Seminariet i Brøndbyvester i Sjælland; Sørenskriveren i søndre Sundmøer, L. Weideman, til Sørenskriver i Toten, Bardal og Virdi under Aggershuus Stift; Sørenskriveren i Senjen og Tromsøen under Finmarkens Amt, P. H. Hammer, til Sørenskriver over Jnderøens Sørenskriverie i Trondhjems Stift; Bataljons-Chirurg ved det bergenshusiske Infanterie-Regiment, C. Uchermann, tillige til Districts-Chirurg i Sund- og Nordfjords Fogderie under nordre Bergenhuus Amt; Chirurgen i Vester-Amtet paa Island, H. J. Bachman, efter Ansøgning entlediget med Pension,

sion, og Exam. Chir. O. Brynjolvsen i hans Sted til
 Chirurg i Vester-Amtet; Under-Chirurg ved det trond-
 hjemske Dragon-Regiment, J. Monrad, til Distrikts-
 Chirurg paa Fanø; Landvæsens-, Sandflugts- og For-
 sigelses-Commisfair, A. Steenstrup, til Byesoged i
 Veile og Herredsfoged i Nørvang-Tørrild Herreder un-
 der Ribe Stift; Stifts-Physikus i Viborg, Dect. Med.
 J. Roefoed, til Stifts-Physikus i Aalborg Stift; Re-
 serve-Chirurg ved første Division S. Wendelboe til Chi-
 rurg ved Sorøe Academie og Gods samt i Sorøe Di-
 strict; Under-Chirurg ved H. K. H. Kronprindsens Re-
 giment J. P. G. Brieghel til Chirurg i Slagelse Her-
 red, (Boeslunde, Korsøer, Tørborg, Lundforlund,
 Gjerlev, Bemmelev og Hammershøj Sogne undtagne)
 samt i Løve Herred; Doctor Medicinæ A. Lund til Læ-
 ge ved Hospitalet i Slagelse; Sognepræsten for Høis-
 lef, Dommerbye og Lunøe Menigheder i Viborg Stift
 H. Wilrich, efter Ansøgning i Naade og med Pension
 entlediget fra sit Embed; Amtmanden for nordre Ber-
 genhuus Amt, A. Hjort, og Rentekriveren for det chri-
 stiansandske og bergenske, samt islandske, færøeske, fin-
 markske og grønlandske Contoir, Kammerraad H. Jen-
 sen, til Committerede i Rentekammer-Collegiet; Justits-
 raad, Committeret i Rentekammer-Collegiet og Stem-
 pletpapirsforvalter, L. A. Meincke, til virkelig Etats-
 raad; Rentekriveren for det kjøbenhavnske Contoir, Kam-
 mer

merraad W. F. Fleischer, den efter Ansøgning i Maade entledigede Renteskriver for det trondhjemske Contoir, Kammerraad J. Spliid, Renteskriveren for det fynske Contoir, Kammerraad N. Hansen, den til Committee ret i Rentekammer-Collegiet udnævnte, Kammerraad H. Jensen, samt Kammer-Secretairen for Rentekammerets tyffe Cancellie, Kammerraad J. C. F. Heintzmann, til virkelige Justitsraader.

Under det tydske Cancellie: Den 24 Sepbr. er Cand. Theol. W. F. Müller confirmeret som valgt Diaconus i Brunsbüttel under sandre Ditmarsken; Cand. Theol. J. Siemsen ligeledes til Pastor paa Den Nordmarsch under Husum Amt.

Under Generalitetet: Den 17 September er Major v. Mailänder, af det nordensjeldske Regiment, confereret det vakante 4 Stabsofficiers No. i det nordensjeldske Infanterie-Regiment, og den karakteriserede Capitain v. Mundt, af det schlesvigke Jagercorps, anfortroet v. Mailänders hidtil havde Compagnie i det nordensjeldske Regiment. Den 24de er den kongelige Gesandt i Stokholm, Kammerherre og Ritmester à la suite ved Livregimentet lette Dragoner, v. Blome, udnævnt til kongelig General-Adjutant, og Prem. Lieutenant af det oldenborgske Infanterie-Regiment, v. Bohmer, ansat à la suite ved bemældte Regiment, og overdraget at forrette Capitain-Vagtmester Tjenesten i Rendsborg.